

Leidraad universeel ontwerp

Fiche 19: Ruimtelijke toegankelijkheid

Wat? ¹

“Integrale toegankelijkheid is de kwaliteit van een ruimte, omgeving, object, dienstverlening, etc., die het mogelijk maakt dat iedereen deze op een gelijkwaardige en onafhankelijke manier kan bereiken, betreden, gebruiken en begrijpen.”

Waarom en voor wie? ¹

Mensen voelen zich beperkt als de omgeving niet is aangepast aan hun mogelijkheden. Door aandacht te besteden aan toegankelijkheid zorg je ervoor dat iedereen zich evenwaardig en gelijkwaardig kan voelen bij het bezoeken van een bepaalde plaats. Werken aan integrale toegankelijkheid is namelijk:

- essentieel voor 10% van de bevolking,
- nodig voor 40% van de bevolking,
- comfortabel voor iedereen.

Tips & Tricks ^{1, 2, 3, 4}

Bereikbaarheid van het gebouw

- Bereikbaarheid, veiligheid en evacuatie** | Hou rekening met bereikbaarheid met betrekking tot openbaar vervoer, veiligheid en evacuatie. Voorzie het brandalarm bijvoorbeeld van een geluid- en lichtsignaal en voorzie voldoende brede en obstakelvrije vluchtwegen met noodverlichting.
- Parking en voorrijdzone** | Voorzie aangepaste parking en fietsenstallingen met voorbehouden plaatsen, duidelijke signalisering en een voorrijdzone dichtbij de ingang van het gebouw.

- Niveaoverschillen** | Vang niveaoverschillen op door een combinatie van een trap, lift en/of helling te voorzien.
- Route** | Zorg ervoor dat iedereen het gebouw kan betreden via dezelfde route.

Toegang en doorgang in het gebouw

- Obstakels** | Vermijd obstakels ter hoogte van deuren en doorgangen en voorzie voldoende ruimte.
- Deuren** | Zorg ervoor dat alle deuren zelfstandig door iedereen te openen zijn.
- Liften** | Voorzie liften o.m. van voldoende sluitingstijd, ruimte, een spraakfunctie, geluidsignalen en een noodtelefoon.

Specifieke ruimtes

- Sanitair** | Voorzie minstens een aangepast toilet met duidelijke signalisatie en bereikbaarheid.
- Auditorium** | Voorzie (een aantal) voldoende grote en goed bereikbare zitplaatsen.
- Studentenrestaurant**: maak kassa's, zelfbedieningsbuffetten en tafels onderrijdbaar.
- Les- en praktijklokalen** | Voorzie brede doorgangen en vermijd losliggende kabels.
- Bibliotheek en ICT-lokalen** | Voorzie minstens een computer met compenserende software, voorzie enkele afgeschermdde werkruimtes en zorg ervoor dat alle materialen voor iedereen toegankelijk en bereikbaar zijn.
- Studentendiensten** | Zorg dat onthaalbalies minstens een verlaagde, onderrijdbare zone hebben en dat steeds iemand aanwezig is die ondersteuning kan bieden.
- Afzonderruimtes** | Voorzie in ruimtes waar studenten zich even kunnen afzonderen in functie van bijvoorbeeld medische handelingen, overprikkeling, angst, paniek of stress.

Technische aspecten

- ❑ **Stopcontacten** | Voorzie voldoende stopcontacten op verschillende plaatsen in de ruimte.
- ❑ **Kabels** | Vermijd losliggende kabels.
- ❑ **Wi-Fi** | Zorg voor een goede, snelle en vrij toegankelijke Wi-Fi verbinding.
- ❑ **Compenserende software** | Voorzie krachtige en compenserende software ondersteunende openbare computers.

Meer weten?

- ❑ Raadpleeg hier [de inspiratiebundel van AGION \(het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs\) voor integrale toegankelijkheid van schoolgebouwen](#).
- ❑ Bekijk hier [de gewestelijke stedenbouwkundige verordening toegankelijkheid](#) die te volgen is bij nieuwe aanvragen tot bekomen van vergunning voor nieuwbouw of grondige renovatie.

In de praktijk

“In ons gebouw liggen de toiletten op elk gebied ergens anders. Het is logischer als ze een standaardplek krijgen op elke verdieping.”

“Op onze website kun je elk lokaal opzoeken en zien hoe het zit met de toegankelijkheid. Studenten zien zo wat er allemaal aanwezig is in het lokaal.”

“Bij onze avondstudenten hebben we veel studenten die borstvoeding geven. We hebben een ruimte in ons gebouw met onder andere een borstvoedingszetel. Je kan er als een cocon inzitten.”

Referenties

- ¹ AGION & Enter vzw (2014). Inspiratiebundel integrale toegankelijkheid van schoolgebouwen. Geraadpleegd op 25-09-2018 via https://www.agion.be/sites/default/files/images/Agion_271214_web_0.pdf
- ² Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (2017). Universeel ontwerp [onuitgegeven intern document]. Gent: Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs
- ³ Herman, L., Berbel, M., & Touceda, M. (2018). *+School: Haal meer uit je school. 21ste century skills: nieuwe competenties, nieuwe fysieke leeromgevingen? Inspiratiegids*. Brussel: Vlaams Ministerie van Onderwijs & Vorming, Vrije Universiteit Brussel en +ReseARCH Architecten.
- ⁴ Kelly, Anna M., and Padden, Lisa (2018). Toolkit for Inclusive Higher Educations Institutions: From Vision to Practice. Dublin: UCD Access & Lifelong Learning